

Günün Piyasa Haritası

ABD ile İran'ın Hürmüz Boğazı'nı aşamalı olarak yeniden açacak bir düzenlemeyi görüştüğüne dair haber, önceki seansta WTI'ı kısa sürede 96,70 dolardan 94,55 dolara çekti, ancak petrol günü yine yükselişle tamamladı. Konuya yakın kaynaklara dayanan haberlere göre formülün ilk adımı, ABD'nin İran limanlarına uyguladığı ablukayı kaldırması karşılığında boğazın gemi trafiğine açılması; dondurulmuş varlıklara erişim de masada. Aynı gün Suudi Arabistan, Taif ve Yanbu'yu hedef alan altı balistik füzeyi önlediğini açıkladı, saldırıları Husiler üstlendi. Faiz cephesinde ise ton tek yönlü. New York Fed Başkanı John Williams yıl sonuna kadar bir artırım daha beklemenin makul olduğunu söyledi, Philadelphia Fed Başkanı Anna Paulson ile Cleveland Fed Başkanı Beth Hammack da enflasyon risklerinin yukarı yönlü olduğunu vurguladı. ABD 30 yıllık tahvil faizi %5,48'e çıkarak 2004'ten bu yana en yüksek seviyeyi gördü. Tablonun fiyatlama açısından anlamı açık: diplomasi başlıkları petrolün risk primini ancak birkaç saatliğine geri alabiliyor, petrol ile faizin birlikte yüksek kaldığı bu yapı ise altından teknoloji hisselerine ve gelişen piyasalara kadar geniş bir varlık yelpazesinin iskonto oranını yukarıda tutuyor.

Tahran ise pazarlığın çerçevesini kendi şartlarıyla çiziyor. Dışişleri Bakanı Abbas Arakçi, boğazın yedi gün içinde açılabilmesini Haziran'daki İslamabad mutabakatına dönülmesine, ablukanın kaldırılmasına, dondurulmuş varlıkların serbest bırakılmasına, petrol ihracatındaki yaptırım muafiyetinin yeniden işletilmesine ve İsrail'in güney Lübnan'daki operasyonlarının sona ermesine bağladı. Arakçi, Washington'ın yanıtını beklemek için hafta sonunu New York'ta geçirecek.

Bu sabah TSİ 07.55 itibarıyla Brent %0,86 düşüşle 105,68 dolarda, WTI %1,61 kayıpla 93,09 dolarda, ons altın ise 4.270 dolarda işlem görüyor. ABD endeks vadeliileri yatay seyrederken Tokyo'da Nikkei, çip hisselerinin öncülüğünde öğle arasına %1,2 yükselişle girdi; Çin, Güney Kore ve Tayvan borsaları tatil nedeniyle kapalı. Asıl soru, Washington'ın Arakçi'nin şartlarına vereceği yanıtın ablukanın kalkması için somut bir takvim içerip içermeyeceği.

Hürmüz'de Sıralama Pazarlığı Sürüyor

Görüşülen formülün piyasa açısından önemi, adımların hangi sırayla atılacağına yatıyor. Haberlere göre İran geçiş ücretleri konusunda esneklik gösterse de boğaz üzerindeki denetim talebinden vazgeçmiyor, Körfez ülkeleri ise bu denetime karşı çıkıyor. Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü İsmail Bekayî'nin sıraladığı talepler arasında Umman ile varılan geçiş düzenlemesinin kabul edilmesinin de bulunması, Tahran'ın boğazı kendi yönettiği bir geçiş rejimiyle birlikte açmayı düşündüğünü gösteriyor. Tarafların hiçbir elindeki kozu ilk bırakan olmak istemiyor. Bu durum aşamalı bir anlaşmanın bile ilk halkasını zorlaştırırken Washington'ın İran uçuşlarına hizmet veren ülke ve şirketlere yönelik ikincil yaptırımları da bu hafta devreye girdi. Petrol fiyatındaki diplomasi iskontosunun kalıcı olabilmesi için ilk somut adımın abluka tarafından mı yoksa boğaz tarafından mı geleceğinin netleşmesi gerekiyor.

Petrol, Arz Riskini Fiyatlıyor

Önceki seansı hareketlendiren asıl unsur Kızıldeniz tarafındaki arz güvenliği oldu. Doğu Batı boru hattının ucundaki Yanbu, Suudi ham petrolünün Hürmüz'e alternatif ihracat çıkışı olduğundan Husi füzelerinin bu hattı hedef alması doğrudan arz primine dönüştü. Yanbu'dan yüklemelerin basınç testleri nedeniyle henüz tam olarak başlamadığı ve hattın tam kapasiteye dönmesinin haftalar alabileceği bildiriliyor. Rusya'da ise Perm rafinerisinin Ukrayna'ya ait insansız hava araçlarıyla vurulduğuna dair haberler var, resmi bir doğrulama yok. Rafinaj kapasitesindeki her yeni kayıp dizel arzındaki sıkışıklığı artırdığından ham petroldeki geri çekilmelerin ürün fiyatlarına aynı hızla yansımaları beklemiyoruz. Brent'in son bir ayda %21,6 dolayında değer kazanmış olması, piyasanın diplomasi başlıklarına rağmen arz kaybını fiyatlamayı sürdürdüğünü düşündürüyor. Kısa vadede izlenecek değişken, Yanbu yüklemelerinin ne zaman normale döneceği.

Fed, Artırım Kapısını Açık Tutuyor

Fed cephesinde önceki seans üç ayrı konuşmacıdan aynı mesaj geldi. Williams yıl sonuna kadar bir artırım daha beklemenin makul olduğunu söylerken Hammack, enflasyon ne kadar uzun süre yüksek kalırsa hedefe indirmenin o kadar zorlaşacağını belirtti, Paulson ise enflasyonun ana eğiliminin inatçı biçimde yüksek seyrettiğini ve faizi yeniden artırmak gerekebileceğini vurguladı. Veri akışı bu tonu destekledi. Haftalık işsizlik başvuruları 201 bin beklentisine karşı 197 bine geriledi, ağustos yeni konut satışları ise 615 bin beklentisine karşı yıllıklandırılmış 684 bine çıktı. 7 yıllık tahvil ihalesi %5,085 faizle sonuçlanırken 10 yıllık faiz 7,6 baz puan artışla %5,19'a, 2 yıllık faiz %4,92'ye yükseldi. Dolar ana para birimlerinin tamamı karşısında değer kazanırken ons altın haftayı %2'yi aşan kayıpla kapatma yolunda. Enerji fiyatları yüksek seyrederken talebin de güçlü gelmesi, Fed'in artırım döngüsünü erken bitirmesi için gerekçe bırakmıyor. Ekim toplantısı öncesindeki asıl sınav, 30 Eylül'de açıklanacak ağustos kişisel tüketim harcamaları fiyat endeksi olacak.

Veri Merkezi Finansmanı Sınavda

Yapay zeka yatırımlarında darboğazın çipten enerjiye ve finansmana kaydığına dair somut bir örnek önceki seansta Oracle'dan geldi. Bloomberg News'in haberine göre Oracle, OpenAI ve SoftBank ile yürütülen Stargate kapsamındaki New Mexico'daki 2,45 gigavatlık Project Jupiter veri merkezinin geliştiricisi Blue Owl'a mücbir sebep bildirimi gönderdi. Bildirim, tesis 2028'de planlandığı gibi devreye girmezse Oracle'a ödemeleri erteleme imkanı tanıyor; aynı habere göre yaklaşık 20 bankanın sağladığı 18 milyar dolarlık inşaat kredisi nominal değerinin %90'ının altında işlem görüyor. Oracle ise projenin planlanan takvimde ilerlediğini ve bu ölçekteki projelerde böyle bildirimlerin rutin olduğunu açıkladı. Oracle hissesi sert değer kaybederken Arm %7'yi aşan kayıp yaşadı, Muse asistanı üzerinden gerçekleşen işlemlerden komisyon alacağını açıklayan Meta ise yaklaşık %4 yükseldi ve Nasdaq günü yatay kapattı. Harcama temposunun sürdüğünü, ancak 10 yıllık faizin %5,2'ye yaklaştığı ortamda borçla finanse edilen projelerin takvim ve maliyet riskinin fiyatlanmaya başladığını düşünüyoruz. Bu sabah Tokyo'da çip ekipmanı hisseleri yükselirken SoftBank %2,5 geriledi ve ayrışma donanımdan çok finansman tarafında yoğunlaştı. Talep tarafındaki sınav 30 Eylül'deki Micron bilançosu olacak.

Trump ve Şi Zirvesi Sınırlı Kaldı

Başkan Trump ile Çin Devlet Başkanı Şi Cinping'in Beyaz Saray'daki görüşmesi, zirve öncesinde açıklanan ateşkes uzatmasının ötesine geçen bir sonuç üretmedi. Trump görüşmeyi olumlu nitelendirse de Tayvan, yapay zeka ve ihracat kontrollerine ilişkin soruları yanıtlamadı. ABD Ticaret Temsilcisi Jamieson Greer'in gündeme getirdiği ABD Çin Ticaret Kurulu, korunacak görece dar bir ürün grubunu belirlemeyi hedefliyor, ancak resmi bir karar henüz yok. Tarifelerde ve çip ihracat kontrollerinde değişiklik açıklanmaması, yarı iletken tarafındaki politika riskinin çözülmeden 10 Ocak'a ertelendiği anlamına geliyor.

THY, Boeing Siparişini Açıkladı

Türk Hava Yolları, stratejik planı kapsamında 2033 ile 2037 arasında teslim alınmak üzere Boeing'den 100'ü kesin, 50'si opsiyonlu 150 adet B737 MAX alma kararını kamuya duyurdu. Yönetim kurulu kararı 18 Eylül'de alınmış, açıklama sürecin hassasiyeti gerekçesiyle ertelenmişti. Teslimatların 2033 sonrasına yayılması, siparişin yakın dönem nakit akışını değil uzun vadeli kapasite planını ilgilendirdiğini gösteriyor. Hisse son işlem gününü %3,35 düşüşle 288,50 TL'den kapatırken Pegasus da %3,06 geriledi. Brent'in 105 doların üzerinde seyrettiği bir ortamda yakıt maliyeti, havayolu hisseleri için sipariş haberinden daha yakın bir risk olarak öne çıkıyor.

Borsa İstanbul, Günü Dipte Kapatı

BIST 100 son işlem gününü 363,52 puan ve %2,74 kayıpla 12.888,33 puandan, yani günün en düşük seviyesinden tamamladı, BIST 30 ise %2,62 düşüşle 15.940,38 puana geriledi. Satış geniş tabanlıydı: bankacılık endeksi %3,06, holding endeksi %3,87, finansal kiralama ve faktoring endeksi %8,85 değer kaybetti. Kapanıştan önceki son saatte çok sayıda payda pay bazında devre kesicinin devreye girmesi, baskının seans sonuna doğru yoğunlaştığını gösteriyor. İşlem hacminin 110,6 milyar TL ile son beş işlem gününün en düşük seviyesine inmesi ise düşüşün alıcıların çekildiği sık bir piyasada gerçekleştiğini düşündürüyor. Dış taraftan da destek gelmiyor. Yabancı yatırımcılar 18 Eylül ile biten haftada, bir önceki haftadaki 277,7 milyon dolarlık alımın ardından 109,8 milyon dolarlık net hisse satışı yaptı, aynı dönemde TCMB brüt rezervleri 4,3 milyar dolar azalarak 174,4 milyar dolara indi.

Fon soruşturmasında süreç genişliyor. Adliye sevk edilen 21 şüpheliden 8'inin daha tutuklanmasıyla toplam tutuklu sayısı 34'e çıktı. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek başkanlığında ilgili kurumların katılımıyla yapılan toplantıda 7 portföy yönetim şirketine ait 131 fonun tasfiye ve ödeme süreçleri ele alındı. Basına yansıyan bilgilere göre şirketlerin tasfiye planlarını Kurul onayına sunması ve ödemelerin bankacılık sistemi üzerinden yapılması planlanıyor, ancak ödeme takvimi henüz açıklanmadı. Önceki günlerde gündeme gelen varlık havuzu seçeneğine ilişkin de resmi bir adım yok. Tasfiyedeki fon portföylerinde bulunan payların hangi hızla ve hangi yöntemle satılacağı netleşmeden, geri alım programlarının yarattığı talep arz baskısını dengelemekte zorlanabilir. Önümüzdeki seanslar için eşik, ödeme takviminin ve satış yönteminin açıklanacağı ilk resmi duyuru.

ÖZETLE

Diplomasi başlıkları petrolün risk primini ancak birkaç saatliğine geri alabiliyor, petrol ile faizin birlikte yüksek kaldığı yapı ise varlık fiyatlarının iskonto oranını yukarıda tutuyor. Hürmüz için görüşülen aşamalı formülde adımların sıralaması ve boğazın denetimi henüz çözülmüş değil. Husilerin Yanbu'yu hedef alan füzeleri ve rafinaj kayıpları Brent'i 105 doların üzerinde tutan arz riskini canlı tutuyor. Williams, Hammack ve Paulson'ın ortak şahin tonu güçlü verilerle birleşince 30 yıllık ABD faizi %5,48'e yükseldi, altın haftalık kayba yöneldi. Oracle'ın veri merkezi projesindeki mücbir sebep bildirimi, borçla finanse edilen yapay zeka yatırımlarında takvim ve maliyet riskini gündeme taşıdı. Trump ile Şi'nin görüşmesi tarife ve çip kontrollerinde değişiklik getirmedi. THY'nin 150 uçaklık Boeing siparişi hissenin genel satıştan ayrışmasına yetmedi. Yurt içinde BIST 100 %2,74 kayıpla günü dipte kapatırken tutuklu sayısı 34'e çıktı ve izlenecek soru, 131 fonun ödeme takvimi ile portföy satış yönteminin arz baskısını ne ölçüde sınırlayacağı.

Emre Özdemir**Trive Yatırım Araştırma Uzmanı**

RİSK UYARISI:

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Raporda yer alan her türlü bilgi, değerlendirme, yorum ve istatistiki şekil ve değerler hazırlandığı tarih itibarıyla mevcut piyasa koşulları ve güvenilirliğine inanılan kaynaklardan elde edilerek derlenmiştir. Trive Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından, karşılığında herhangi bir maddi menfaat temin edilmeksizin, genel anlamda bilgi vermek amacıyla hazırlanmış olup, hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan bilgiler yatırımcılar tarafından danışmanlık faaliyeti olarak kabul edilmemeli ve yatırım kararlarına esas olarak alınmamalıdır. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. İnternet sitemizdeki her türlü tablo ve grafikler güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan yararlanılarak hazırlanmıştır. Sitemizde bulunan iç ve dış piyasalara ait tablo, grafik ve analizlerin doğrulukları tarafımızca garanti edilmemekte ve bilgiler belli bir gelirin sağlanmasına yönelik olarak verilmemektedir.